

ZYCIE NOWOGRÓDZKIE

DZIENNIK POSWĘCONY SPRAWOM ZIEMI NOWOGRÓDZKIEJ.

Adres Redakcji i Administracji: NOWOGRÓDEK, ul. 3-go maja, Nr. 1. — Telefon 73 i 100.

Prenumeratę przyjmują: w BARANOWICZACH: „Ekonomia”, —: w STOLPCACH: p. Engman od g. 14—15, Wydział Powiatowy, pok. 10.
Nr. KONTA P. K. O. 81.287. Szeptyckiego 49.

HOŁD FRANCJI MICKIEWICZOWI

PARYŻ 28.IV Wstępnym aktem uroczystości odsłonięcia pomnika Adama Mickiewicza była akademja francuska zorganizowana przez College de France w wielkiej auli Sorbony. Akademię zagał rektor College de France p. Maurycy Croiset. Pierwszy głos zabrał prof. André Mason, który w College de France zajmuje tę samą katedrę literatur słowiańskich na której wykładał Adam Mickiewicz. Prof. André Mason wygłosił znakomity odczyt o życiu i twórczości Adama Mickiewicza. Następnie przemawiali: w imieniu Ministra Oświaty p. Franciszek Potocki, rektor Kallenbach w imieniu Uniwersytetu Jagiellońskiego, prof. Ujejski i prof. Kostanecki w imieniu Akademji Umiejętności i Strug w imieniu literatów.

Na akademji byli obecni: ambasador Chlapowski z całym personelem ambasady, generalny konsul Poznański, ambasador Panacieu, syn poety Józef Mickiewicz, Marja Mickiewiczówna, dr. Górecki, przedstawiciele Izby Ustawodawczej, Marszałek Senatu prof. Szymański, Marszałek Sejmu Daszyński i wice-marszałek Posner, reprezentanci związków literackich Juljus Kaden-Bandrowski, Julian Ejsmont i licznie zebrana publiczność.

Dziś w godzinach rannych w kościele polskim Wniebowzięcia odprawiono uroczystą Mszę Św. a o godzinie 3-iej po południu odbyła się właściwa uroczystość.

Na placu Almy przed pomnikiem Adama Mickiewicza zebrały się olbrzymie tłumy publiczności z oficjalnymi przedstawicielami, władzami miejskimi, wojskowymi i cywilnymi na czele; Pana Prezydenta Francji reprezentował gen. Gouraux, ministra Brianda — ambasador Laroche, Rząd Rzplitej Polskiej Minister Sprawiedliwości p. Stanisław Car, Sejm i Senat Marszałkowie Szymański, Daszyński i Wicemarszałek Posner; między innymi obecny był również Paderewski twórca pomnika na Bourdelle, oraz kilkudziesięciu delegatów organizacji i zresztą polskich z północnej Francji ze sztafarami.

Pierwszy przemawiał wiceprez-dent T-wa Franco-Polone p. Lewandowski w imieniu komitetu budowy przekazując pomnik miastu. Prezydent Rady Miejskiej Paryża przyjął imieniem miasta pomnik, składając w imieniu drogiego sercu Wielkiego Poety Paryża hołd dla Polski, Ostatni przemawiał ambasador Chlapowski, który w dłuższym przemówieniu pod-

kreślił więzy łączące Polskę z Francją.

Po przemówieniu ambasadora Chlapowskiego przyjętem długo niemilknięciami „oklaskami, złożono przed pomnikiem niezliczoną ilość wieńców.

O godzinie 5-iej wieczorem odbyła się akademja polska pod honorowym przewodnictwem najstarszego emigranta Gierszyńskiego. Pierwszy przemawiał w imieniu Rządu Polskiego Minister Sprawiedliwości Car, a następnie dłuższy odczyt o twórczości Adama Mickiewicza i jego współczesnych kontynuatorach wygłosił prof. uniwersytetu warszawskiego dr. Ujejski, poczem przedstawiciele poszczególnych uniwersytetów składali hołd Wielkiemu Poezie i tak: prof. Ruzszy w imieniu Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie, ks. prof. Giersman w imieniu Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie i prof. Grabowski w imieniu Uniwersytetu Poznań-

skiego. Ostatni przemawiał Stefan Rejer prezes Związku Robotników Polskich we Francji. P. St. Rejer w przemówieniu swym zaznaczył, iż to, że nie zapomniał języka polskiego i miłości do Ojczyzny mimo 40-letniego pobytu we Francji zawdzięcza utworom Mickiewicza i nie tylko on, ale tysiączne rzemieślników, robotników polskich, których Mickiewicz poezjami swemi natchnął wielkim przywiązaniem do kraju i umiłowaniem Ojczyzny. Przemówienie Prezesa Stefana Rejera przyjęte było burzliwą owacją, a prezydium akademji i przedstawiciele uniwersytetów złożyli p. Rejerowi serdeczne życzenia.

Wieczorem w ambasadzie polskiej odbył się obiad wydany na cześć Prezydenta Doumerbue'a, a następnie wielki raut przy udziale około 1.000 osób ze sfery dyplomatycznych, literackich, artystycznych i towarzyskich.

Podziękowanie Warszawy

WARSZAWA 28. IV. Zarząd m. st. Warszawy przesłał do paryskiej rady miejskiej depeszę następującej treści: „Rada miejska i magistrat m. st. Warszawy składają najszczersze podziękowania za poświęcenie i zarządzenie miasta Paryża za szlachetną inic-

cyjatywną wzniesienia w swej stolicy pomnika dla największego Wieszczki Polski, Mickiewicza, który w gościnnych progach Francji doznawał nie tylko serdecznego przyjęcia, ale mógł tam również rozsiewać ziarno swego geniuszu”.

Wielcy Francuzi o Wielkim Polaku

PARYŻ 28.IV Dzisiejsze dzienniki zamieszczają artykuły, poświęcone Mickiewiczowi.

„Journal des Debats” drukuje listy Clemenceau, marszałka Franchet d'Esperey i d-ra Ludwika Góreckiego, wnuka Adama, listy z wyrażeniami hołdu pamięci Wieszczki. Clemenceau w liście swym zaznacza: „Mickiewicz odbiera dziś hołd Francji, w której przed laty znalazł przytułek i teren dla obrony sprawy polskiej i powszechnej wolności. Mickiewicz wiedział, że ojczyzna jego mogłaby być wskrzeszona przez wojnę narodu, z na-

rodem, lecz przez wojnę powszechną, która jedynie potrafiłaby zapewnić pokój, dającą wolność ludom i nie gnębłąc żadnego z nich”. Marszałek Franchet d'Esperey wyraża swój zachwyt nad „Księgami Pięćdziesiątstwa”, oświadczając, że są to prawdziwe akty wiary w losy ojczyzny Wieszczki, które dzięki potęgze jego poezji zachowały nietknięte w swem sercu pragnienie wolności, aby w odpowiedniej chwili zająć pełnią jeszcze większego oroku i stać się godną ogólnej miłości.

Narady w sprawie spłat reparacyjnych

BERLIN 28. IV. Dzienniki donoszą z Paryża, że wymiana zdań pomiędzy rzeczoznawcami reparacyjnymi co do wysokości rat niemieckich trwa w dalszym ciągu za kulismami konferencji. Delegaci państw sprzymierzo-

nych mają wyказаć skłonność do ustępsiw, bez przerzucania zagadnień na teren polityczny. Jutro wraca do Paryża drugi ekspert amerykański Morgan, który odbywał tajemniczą przejażdżkę po morzu Adriatyckim.

Szesnaście memorjałów mniejszościowych

Obrady Komisji Trzech

GENEWA 29.IV Komisja trzech złożona z Chamberlaina, Adaticiego i Quinones de Leon zbierze się w Londynie dnia 29 kwietnia. Komisja ma omówić 16 memorjałów i not, zastanowi się również nad memorjami przysłanymi przez międzynaro-

dowy kongres mniejszości, przy czym ma przygotować program prac Rady Ligi Narodów w sprawie mniejszości. Personal pomocniczy komisji składa się głównie z delegatów francuskich i belgijskich.

Siła Litwy w oparciu o Polskę

RYGA 28.IV Donoszą z Kowna, że na Litwie ukazały się proklamacje, podpisane przez „związek przyjaźni polsko litewskiej”. W odezwach tych podkreślono, że w interesie Polski leży niepodległe państwo litewskie, podczas gdy Niemcy dążą

do zamiany Litwy na kolonię niemiecką. Odezwy wskazują na nienormalne stosunki gospodarcze pomiędzy Litwą i Polską, wskutek czego Niemcy zarabiają wielkie sumy na pośrednictwie.

Sowiety -- Niemcy

Bezpośrednia komunikacja lotnicza

MOSKWA 28.IV W dniu 1-go maja zostanie otwarta stała linja linja komunikacyjna pomiędzy Leningradem i Berlinem. Codziennie z Leningradu i z Berlina wylatywać będzie jeden samolot. Poprzednio zamierzano

linję skierować na Tallin, Rygę i Królewiec z lądowaniem w tych miastach, lecz zdecydowano później zastosować silniejsze aparaty, któreby mogły dystans Leningrad—Królewiec przelatywać bez lądowania.

Wycieczka prawników czeskich

W drugim dniu pobytu w Warszawie wycieczki czeskich studentów wydziału prawa Uniwersytetów w Pradze i Bratislawie zwiedzono Zamek, gmachy Sejmu i Senatu, Stare Miasto i gmachy sądów. Po mieście oprowadzali gości członkowie Koła Prawników studentów U. W. W południe uczestnicy wycieczki złożyli oficjalne wizyty prezesom sądów: Okręgowego, Apelacyjnego i Najwyższego. Po obiedzie wycieczka zostawiono czas do własnego rozporzą-

dzenia. Wieczór spędzono w ficerskiem Kasynie Garnizono- wem, gdzie o g. 8 ej Koło Prawników wydało bankiet i czarną kawę. W niedzielę po dalszym wiedzieniu miasta i wycieczce do Wilanowa goście udali się na przedstawienie popołudniowe do teatru Narodowego po skończeniu którego nastąpił wyjazd z Dworca Głównego do Gdańska. Z Gdańska wycieczka uda się do Gdyni i Poznania.

Koniec wojny w Afganistanie

LONDYN 28.IV Kraża wiadomość, że do stolicy nie natrafiliżby na jakoby Amanulach zdolał dotrzeć opór.

do Kabulu, a nawet wkroczyć do stolicy nie natrafiliżby na jakoby Amanulach zdolał dotrzeć opór.

K U P O N

na prawo korzystania z bezpłatnych porad prawnych „Zycia Nowogródzkiego”. Wyciąc i załaczyc do listu.

LEKARZE—DENTYŚCI
F. Storkhaus-Lewinowa i M. Lewin
Nowogródek, Kościelna 1.

PRZYJMują W GODZINACH od 9 rano do 2-iej od południu, od 4 po południu do 7 wieczór. 836

Co słychać nowego?

29

Poniedziałek

Dziś: Piotra z Wer.

Jutro: Katarz. Sien.

Biuletyn stacji meteorologicznej w Nowogrodku z dnia 28.IV 1929 r.

Godz. 6.17. — Ciśnienie powietrza 747,5; kierunek wiatru południowo-zachodni; szybkość 8 metrów na sek. Niebo zachmurzone 0,4 chm. Temperatura powietrza + 4. Godzina 12.17. Ciśnienie powietrza 748; kierunek wiatru południowo-zachodni; szybkość 8 metrów na sek. Niebo zachmurzone 0,8 chm. Temperatura powietrza + 5. Godzina 20.17. Ciśnienie powietrza 751; kierunek wiatru południowo-zachodni; szybkość 7 metrów na sek. Niebo zachmurzone zupełnie. Temperatura powietrza + 2,2. Najwyższa temperatura powietrza + 6. Najniższa temperatura powietrza + 1,5. Średnia temperatura powietrza - 1,3. Tendencja barometryczna zwykła.

„Murzyn Warszawski”

Komedja Słonimskiego w 3 aktach

Zawsze wdzięczni jesteśmy „Reducie” jeżeli w starzyńce nowogrodzkiego dnia promień jaśniejszy wniesie i da chcień prawdziwej poezji i sztuki. To też każda zapowiedź przyjazdu „Reduty” jest zawsze witana z radością.

I jeśli dotychczas mieliśmy może aż nadto repertuaru kurtuwanego — to wieczór wczorajczy był antytezą dotychczasowych występów „Reduty” — która dała nam wczoraj rzecz bardzo nowoczesną „Murzyna Warszawskiego” przyjętego nawiasem mówiąc w Wilnie bardzo nieprzychylnie.

Nie mamy uprzedzeń do Słonimskiego ale „Murzyn Warszawski” jest rzeczą cymbliwą i mógłby nazywać się z równą słusznością murzynem żydowskim czy hotentockim. Trudno istotnie zrozumieć, do czego dążył autor pisząc swą sztukę.

Jeśli pragnął publiczność zabrać to dowcipy naogół naciągane nie charakteryzują ani społeczeństwa z którego zostały zaczerpnięte ani stosunków w jakich żyjemy.

Żyd księgarz, Heitmanski „pragnął uchodzić za mecenasa sztuki, w literaturze nie jest pomysłem nowym, natomiast sekretarz ministra o kwalifikacjach homoseksualisty jest oryginalnym pomysłem Słonimskiego i trzeba przyznać, że wtem precyzyjnie swoich poprzedników — sądzi jednak że kwalifikacje homoseksualistyczne nie tylko w Polsce ale w żadnym ze znanych mi państw na stanowisko sekretarza ministra nie są wystarczające.

Jeśli to miało być parodią to trudno przyznać żeby pomysły był szczęśliwy.

Całość sztuki sprawia niesmak swą płytkością a zupełny brak sytuacji i powikłań koniecznych robi wrzenie natrzasania się z publiczności i próbowania do jakiego stopnia można nadużywać jej cierpliwości. Sztuka w każdym innym państwie byłaby wygwizdana.

Podkreślić należy ofiarności aktorów, którzy „robili wszystko, aby ukryć braki sztuki.

O, Jaraczu można powiedzieć, że grał jak sam Jaracz — inni nie wyłączając najmniejszych ról dzielnie mu sekundowali, wykazując naprawdę wysoką klasę gry sceniczej.

Mamy nadzieję — nie jeden jeszcze raz gościć u siebie „Redute” jednakże już bez „Murzyna Warszawskiego” — który jej sławy nie przysparza.

Zyg.

Prelekcja prof. Pigonia

Nowogrodzkie gościł wczoraj znakomitego znawcę literatury polskiej prof. U. S. b. Stanisława Pigonia, który przy wypełnionej sali Teatru Miejskiego wygłosił do konali prelekcję na temat „Wizje poetyckie o wszechświecie Polski”.

Przed rozpoczęciem prelekcji zabrał głos p. Wojewoda Bezdziwice, który wskazał, że w tym momencie w stolicy zaprzyjaźnionego z Polską Mocarstwa w Paryżu odbywa się wielka uroczystość odwołania pomnika syna Nowogrodzkiej Ziemi, Wieszczki Narodu Adama Mickiewicza. W momencie tym społeczeństwo nowogrodzkie nie może pozostać obojętne i pragnie dać wyraz swej łączności z świętym narodem francuskiego wieńszącego jednego z największych synów naszej ziemi.

Dla zaiman festowania tej łączności p. Wojewoda odczytał treści depeszy wysłanej im. społeczeństwa nowogrodzkiego do narodu francuskiego na ręce ambasadora polskiego w Paryżu

p. Chłapowskiego. Przemówienie p. Wojewody zabrani przyjeźli burdliwymi oklaskami.

DEPESZA

Ambasador Chłapowski — Paryż Ziemia nowogrodzka łączy się w ogólnym holdzie składanym przez świat jej Wielkiemu Ziemkowi. Jednocześnie przesyła na Twe ręce Dostojny Panie Ambasadorze gorącą podziękę Wielkiemu Narodowi francuskiemu, oraz genialnemu twórcy pomnika za możliwość realizacji uczczenia pamięci naszego Wieszczki.

Zygmunt Bezdziwice Wojewoda nowogrodzki

Po odczytaniu treści depeszy prof. Pigon rozpoczął swą prelekcję.

Należy zaznaczyć, że prelekcja prof. Pigonia jest wstępem do całego cyklu wykładów, jakie dzięki staraniom Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet, została wygłoszone w Nowogrodzku przez profesorów Uniwersytetu Wileńskiego.

Powstanie Polskiego Towarzystwa Reformy Mieszkaniowej

Coraz większa doniosłość sprawy mieszkaniowej w czasach powojennych wywołała potrzebę powstania Międzynarodowego Związku Mieszkaniowego, poświęconego badaniu i szukaniu rozwiązania tej sprawy. Centrala Związku mieści się we Frankfurcie n.M.

W tych dniach w ministerstwie spraw wewnętrznych odbyło się posiedzenie przedstawicieli ministrów zainteresowanych w sprawie mieszkaniowej, oraz instytucji i osób, zajmujących się tą sprawą. Utworzona tam została komisja organizacyjna Polskiego Towarzystwa Reformy mieszkaniowej z dr. Władysławem Dobrzyńskim, jako przewodniczącym, i architektem Romualdem Guttem, jako sekretarzem na czele.

Komisja ta w dniu 26 b. m. zwołała do sali portretowej Mastratu m. st. Warszawy zebranie organizacyjne Towarzystwa. Po zagajeniu posiedzenia i wyborze

prezjdum, p. Teodor Toeplitz złożył sprawozdanie ze Zjazdu Międzynarodowego Związku Mieszkaniowego we Frankfurcie, poczem referat o zadaniach tego Związku wygłosił w języku francuskim dr. Kampffmeyer, generalny sekretarz Związku. Zebranie zakończyło się uchwałą założenia Polskiego Towarzystwa Reformy Mieszkaniowej, jako sekcji Międzynarodowego Związku Mieszkaniowego we Frankfurcie n.M. i przyjęciem projektu statutu tego Towarzystwa.

Celem Towarzystwa jest rozpowszechnianie idei reformy mieszkaniowej, a w szczególności badanie polityki mieszkaniowej w Polsce i zagranicą, szerzenie wiadomości z dziedziny reformy mieszkaniowej, koordynowanie działalności czynnika publicznego, społecznego i indywidualnego w dążeniu do poprawy stosunków mieszkaniowych w Polsce.

Kronika Baranowicka

Krewki młodzieniec, który źle skończył

Aleksy Plaszk lat 18 mieszkający wsi Korzenie gm. Daręwka w dniu 25 b. b. odwiedził swego sąsiada Piotra Wasilko i poufnie wyznał mu, że dziś zabije nieodwołalnie Marję Głobus i kilku chłopców stojących mu na zawadzie w jakichś tam jego zamiarach; w tym celu przyniósł ze sobą rosyjski krótki karabinek nabitą 5-ma nabojami, i zagrażając śmiercią gospodarzowi w razie „wyspy” udał się na miejsce dokonania zbrodni. Wasilko nie obawiając się groźby, zawiadomił o tem miejscowego sołtysa, którego córka miał zabić Plaszk, a przemyślny sołtys po wysłuchaniu tego „wyroku” zebrał kilku zdrowych młodzieńców i oczekiwali spokojnie na przybycie „mordercy” lecz gdy ten się pojawił niespodziewanie został obezwadniony, rozbrojony, przyczem nabito mu obrzydliwego guza no i potem z dowodami rzeczowymi odstawiono go do posterunku, a następnie do Baranowicz, gdzie przy badaniu zeznał iż chciał zabić kilku ludzi, lecz nie wie sam dlaczego i nie może dać na to jasnej odpowiedzi.

Krewki młodzieniec z rozbitą głową został odesłany na opanunek a następnie oddany sądowni.

Usiłowanie samobójstwa na tle miłosnym

Dnia 23 kwietnia o godz. 13 mieszkający gajówki Torczyce, gm. Stołowiackiej Feliks Kondratowicz lat 35 będąc w stanie nieco podochoconym usiłował popępnie samobójstwo raniąc się ciężką kulą rewolwerową w prawy bok pod pachą. Kondratowicz w stanie ciężkim odwieziono do szpitala w Baranowiczach gdzie walczył ze śmiercią. Przyczyną samobójstwa było nieporozumienie na tle miłosnym.

Kronika Stołpecka

Skutki powodzi w Mikołajewszczyźnie

Dnia 24 kwietnia, p. Starosta A. Kulwiec w towarzystwie D-ocy garnizonu K.O.P. w Stołpcach p. ppuk. Hyli, udał się do Mikołajewszczyzny, w celu osobistego stwierdzenia stanu uszkodzeń zagrożonej przez powódź grobli w Mikołajewszczyźnie i mostu na Niemnie.

Na zagrożonej grobli z zaparciem się, niezmodernowanie pracował ośrodek pionierów K.O.P. pod D-wem por. Uławskiego, oraz ludność okoliczna, wożąc wodę nalażowane piaskiem. Woda zaczęła spadać. Do godz. 18-iej dn. 24—ubyla wody 4 cm., zaś do godz. 6-iej rano dnia następnego, poziom wody obniżył się o dalsze 6 cm. W sytuacji nastąpiło odprężenie.

Uszkodzenia grobli w czasie powodzi okazały się następujące: Od słupa telef. Nr. 20 do 19, powierzchnie grobli zmyta od 30 do 40 cm. od słupa Nr. 19 do 18—nawierzchnia nie naruszona, od słupa Nr. 18 do 17 nawierzchnia zmyta co 30 cm.; od słupa Nr. 17 do 16 i do połowy długości słupa Nr. 15 nawierzchnia zmyta od 30 do 40 cm. Następny pas, około 10 mtr. długości wyrwany do głębokości 1 mtr. Pozostała część grobli ocaloną. Most utrzymany w porządku.

Jeszcze raz podkreślić należy niezmodernowane a skuteczne wysiłki ośrodka Pionierów K. O. P. pod D-wem por. Uławskiego. Gdyby nie wspan. Oddział Pionierów, kto wie? nietylko całą groblę — lecz i most zniszłyby wezbrane fale Niemna.

Na fundusz dyspozycyjny dla Pana Marszałka Józefa Piłsudskiego

Janusz Krupski—5 zł., Józef Szczęsny—1 zł. Józef Śliwiński—10 zł.

Koło „Rodziny Policyjnej” w Stołpcach

Dnia 16 b. m. z inicjatywy p. komendantowej Henrychowej, odbyło się zebranie organizacyjne „Koła Rodziny Policyjnej” w Stołpcach. Na zebranie przybyło 30 pań. Po złożeniu deklaracji powołano zarząd z osobach:

Prezeski — p. komendantowej

Komunalna Kasa Oszczędności pow. Baranowickiego

niejstem podaje do ogólnej wiadomości, że Rada Nadzorcza na posiedzeniu w dniu 16 kwietnia r. b. na mocy § 9 pkt. L. Statutu Kasy ustaliła następującą stopę procentową od wkładów.

BEZTERMINOWYCH (na każde żądanie) 6% w stosunku rocznym

TERMINOWYCH (nie mniej jak 1 miesiąc) 7% w stosunku rocznym

TERMINOWYCH (nie mniej jak 3 miesiące) 10% w stosunku rocznym.

ZARZĄD

Miejskie Kino Kulturalno-Oświatowe

Dnia 29 i 30 kwietnia wyświetla II serję filmu „Żyd wieczny tułacz”

„LUDZIE SZAKALE”

Dramat w 12 aktach

Ceny miejsc: Łoże 2 zł., I miejs. 1,50 gr., II miejsce 1 zł., III miejsce 70 gr. Ucnz. 50 gr. Początek seansów: 5, 7 i 9-iej.

DZIŚ

896-2